

Хрест

**М
И
К
О
Л
А
П
Р
У
С
Е
Н
К
О**

Микола Руденко

Х Р Е С Т

Mykola Rudenko

THE CROSS

(In Ukrainian)

Микола Руденко

ХРЕСТ

Поема

diasporiana.org.ua

Reprint of a Samvydav (Samizdat) Poem
from Soviet Ukraine

SMOLOSKYP PUBLISHERS

Baltimore

1977

Toronto

Передрук самвидавної поеми з України
Українське Видавництво Смолоскип ім. В. Симоненка

Балтимор

1977

Торонто

Бібліотека СМОЛОСКИПА ч. 24

Самвидавна поема «Хрест» появляється
друком без відома і згоди автора.

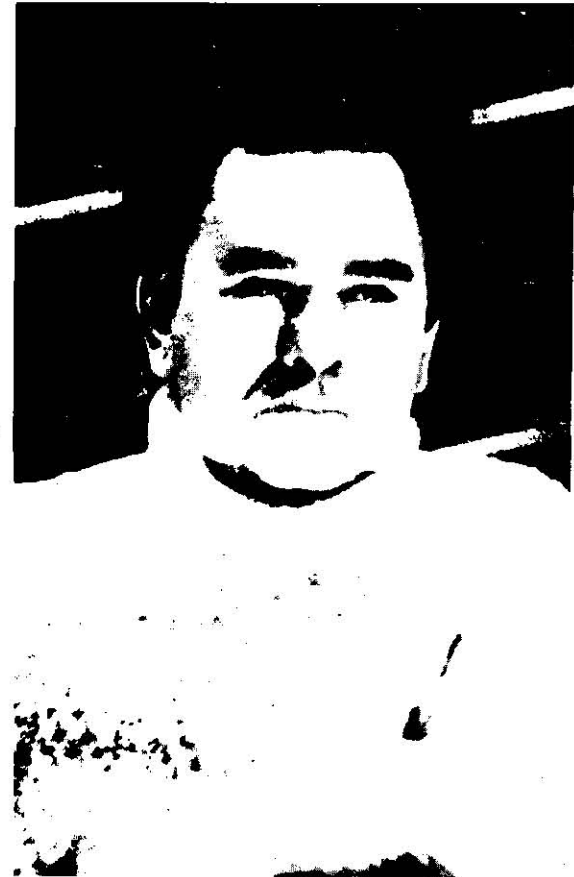
Cover design by Volodymyr Hruszkewycz

Library of Congress Catalog Card Number: 77-020574
ISBN: 0-914834-27-4

Copyright © by Smoloskyp Publishers

Published by Smoloskyp Publishers,
a non-profit organization
P. O. Box 561
Ellicott City, Md. 21043, U. S. A.

Printed and bound in the U. S. A.

Микола Руденко

ВІД ВИДАВНИЦТВА

У Видавництві «Смолоскип» ім. В. Симоненка появляється самвидавна поема Миколи Руденка — «ХРЕСТ». — Ця поема присвячена ген. Петрові Григоренкові, відомому оборонцеві людських і національних прав в СРСР.

Микола Руденко автор багатьох збірок віршів, романів, оповідань, нарисів, публіцистичних статей. Народився 19 грудня 1920 року в селі Юр'ївці на Ворошиловградщині. Брав участь в останній світовій війні, як вояк Червоної Армії. Був відзначений медалями й орденами. Після війни працював у Видавництві «Радянський Письменник» у Києві, деякий час був головним редактором журналу «Дніпро», займав пост секретаря партійної організації Спілки Письменників України. З початком 1970-их років включився в рух оборони людських і національних прав України, став членом московського філіялу «Міжнародної Амнесії». 9 листопада 1976 року очолив київську Українську Громадську Групу Сприяння Виконанню Гельсінських Угод, до якої ввійшли також Левко Лук'яненко, Іван Кандиба, Оксана Мешко, Ніна Строката, Олесь Бердник, Микола Матусевич, Мирослав Маринович, ген. Петро Григоренко, як представник Групи в Москві і Олекса Тихий. На початку лютого 1976 року М. Руденко був запроторений до Київської психоневрологічної лікарні, де пробув два місяці і був підданий примусовій експертизі. В ув'язненні М. Руденко написав поеми «Я вільний» («Історія хвороби») і «Хрест».

5 лютого 1977 року Миколу Руденка й Олексу Тихого арештовано. Їх ув'язнено у слідчому ізоляторі в Донецьку аж до дня суду, який розпочався 23 червня того ж року в Дружківці, Донецької області. 30 червня обласний суд засудив Руденка на 7 років ув'язнення і 5 років заслання, а Тихого на 10 років ув'язнення і 5 років заслання за їхню участь в Українській Гельсінській Групі.

Ще перед судом 38 письменників світу, а серед них Артур Кестлер, Ф. Дюренмат, П. Чаєвскі і багато інших, звернулись окремою петицією до Міжнародної Конференції Письменників, яка відбулася від 7 до 14 червня 1977 року в Софії (Болгарія) для обговорення Гельсінського Заключного Акту. Ці письменники домогались звільнення М. Руденка з ув'язнення і надання Олесеві Бердникові права на виїзд з України. Цю петицію передав керівникам цієї конференції представник вашінгтонського Комітету Гельсінських Гарантій для України.

Поема «Хрест», яку пропонуємо увазі наших читачів, є глибоким символічно-філософським твором, в якому поет з'ясовує свою позицію в питаннях ідеології і християнської моралі.

Українське Видавництво «Смолоскип»
ім. В. Симоненка

Микола Руденко

ХРЕСТ

ХРЕСТ

П. Григоренкові

Поема

Почато 29. I. 1976 р.

В с т у п.

Не шкодую, ні, що був марксистом —
Я в житті шукав нової віри.
А без віри хто ж ми?..
Тільки звірі
З мозком нерозвиненим, драглистим.
Чую глуз:
Чого ви досягнули?
Де ж оте, що Вчитель набазікав?..
Досягнули, бо святе збагнули:
Від Безмежності немає ліків.
Як би серцем не ховався ледачим,
А вона, жива, несотворима,
Прийде, дух твій у собі затрима,
Щоб незрячого зробити зрячим.
То не зірка, не дорога димна,
Не безодня темна та холодна.
То вона —
Основа первородна.
Відкривайся їй,
Себе в ній вимни!

Привели тебе пророки ниці
Від поганого —
В страшніше, в гірше...
А проте попереду є вірші,
За які на мене жде в'язниця.
Я готовий випити цей трунок —
Кажуть, він невідворотно діє:
Карцер — від Безмежності рятунок,
Від поезії
Та від надії.
Та мене вам страхом не зігнути,
Не позбавити святого права.
Вам би не завадило збагнути,
Що Безмежність —
Бог!..
І в цьому справа.

1

В ранкових рос холодний жар,
У гайвороння крик
Ступив з вагона комісар —
Залізний більшовик.
Ступив з вагона і пішов
По степовій траві.
Через шоку — від шаблі шов,
Зоря на рукаві.
Хто вас лише не проклинав,
Ви, носії зорі,
Яку дали вам на рукав
Астрологи старі!
Ви кажете: вона не та,
Бо все у нас нове.
Не знали ви, що тінь Христа
На тій зорі живе.
Не знали ви, йдучи на прю
З монгольської імлі:

В масонських ложах ту зорю
Марксиста добули...
Ні, я тебе не проклену,
Суворого бійця.
Ділити славу і вину
Ми будем до кінця.
Я сам поніс твою зорю
Через страшні фронти.
Тому сьогодні говорю:
Ми по зорі — брати...
Отож ішов мій комісар,
Дороги не питав.
І жайворон його з-під хмар,
Як рідного, вітав.
Відкрилась рана фронтова —
Тож, мабуть, службі край...
А вітер віс-повіва,
Жене сухий курай.
Усіх він добре знає тут —
Нікого не забув...
Був рік смертей, фатальних скрут —
Рік тридцять третій був.
Та з думки він жене оте:
Він бачив, що Москва
Живе не пишно, а проте
Вся до ноги жива.
А звідки ж на оцій землі
Той голод в наші дні?
Пускають видно куркулі
Оці плітки страшні.
Хай забавляються, нехай.
Ми вирвем той осот,
Щоб сонце сталінське наш край
Осяяло з висот.

А поза тинами
 Ні душі нема.
 Лиш вітряк на схилі
 Руки підійма.
 Руки — мов протези
 Повоснних літ.
 Наче на молитву
 Виповз інвалід.
 Не повіс димом
 З чорних димарів.
 Квітне будячиння
 Посеред дворів.
 Ось і рідна хата,
 Мамо, я іду!..
 Повсихали щепи
 В батьківському саду.
 Стежку до криниці
 Вкрив густий пирій.
 Впав розбитий вулик —
 Перевівся рій.
 Навіть на порозі
 Виріс бур'янець.
 Та невже це світу
 Надійшов кінець?
 Може, це наснився
 Страхітливий сон?
 Мамо! Чусш, мамо?
 Це ж твій син — Мирон.
 Ось пожовкле фото —
 Щорсівський босць.
 Це ж тоді з'явився
 На щоці рубець.
 Це ж тоді рубались
 З ворогом вночі...

Вогкістю та цвіллю
 Пахне у печі.
 У кутку не Ленін —
 Познушався хтось:
 З рами-сухозлітки
 Дивиться Христос.
 А, можливо, мати
 Ілліча зняла?..
 Мати комісара —
 Як же ти могла!..
 І немов обухом
 Враз по голові:
 Та чи в тебе, дурню,
 Є чуття живі?
 Чи під яворами
 В затінку між хат
 Привидам читати
 Будеш діамат?..
 Тут чаділо пекло —
 Це ж не сон, не сон!..
 І упав на лаву
 Комісар Мирон.
 Бився головою,
 Гриз терпкі вуста.
 І підняв поволі
 Очі на Христа.

Вже половіс жито,
 В нього ж сторчма волосся:
 Адже до хліба дожити
 Небагатьом вдалося.

Ночі, пекельні ночі!
Він не засне до ранку.
Руки цупкі жіночі
Душать йому горлянку.
Потім приходять мати
І промовляє з боєм:
— Сину, пора вставати.
Сонце зійшло над полем.
Нам не лежитья в могилі,
Мертвим не до спочинку:
Хто ж колосочки милі
В полі догляне, синку?
Скиглять голівки русі,
Виснажені до краю:
— Крихітку хлібця, матусю,
Хлібця!..
І крик завмирає.
Там, де комора артільна,
Вибігши вранці на ганок,
Христя, вдова божевільна,
Йде в канібальський танок.

ХРИСТЯ:

А я діточок побила,
До схід сонця поварила.
Трактористу молодцю
Наробила холодцю.

Їж, Іване! Пий, Іване!
Хай коханнячко не в'яне!
Ти ж казав: якби сама...
Подивись, дітей нема.

Їж, коханий, не барися,
Виплюнь пальчика Орисі.
Від синів та від дочок

Тільки жменька кісточок.

Душі їх пішли до раю.
Я ж останки позбираю
Та й землиці їх віддам.
Всі ми будемо отам!

А поки що пийте, їжте.
Хто упав, того доріжте.
Чи старі, чи малі —
Всі ми будемо в землі.

4

Мирон за ніч зробився сивим:
На сто дворів —
Один живий...
Лиш рупор голосом спесивим
Комусь кричав про шлях новий.
Та ще словами, мов киями,
Поет відомий
В згубну мить
Людей зганяв до 'дної ями:
— Будем, будем бить!
Іде Мирон такий неначе
Зняли сердешного з хреста.
Ось чує гавкання собаче —
Тож, мабуть, хата не пуста!
У дворику стоїть підвода,
Поза повіткою — стоги.
І гарна дівка, пишна врода,
Виносить з хати пироги.
У землю врито стіл, на ньому —
Горілка, сало, огірки.
Мужик, узутий в личаки,
На возі розгорта солону.

Рушає в хату з самоваром,
На ганку приміряє бриль.
— Гей! Самовар не треба й даром:
То курський — не український стиль.

Хто це сказав? І чий то голос
Почув Мирон через вікно?..
Неначе небо розкололось:
Та це ж знімається кіно!
Усе одразу ясно стало:
Людей з-під Курська навезли
Та в українське повбирали
І посадили за столи.

Мовляв, нехай ворожа згряя
Шалений голос не здійма,
Що Україна вимирає —
Немає голоду,
Нема!..
Ось, бач, уже й начальство іде,
На пироги та на коржі.
В дворі упасти голці ніде —
Всі негутешні, всі чужі.

ГОЛОСИ:

Грай, музико, грай,
Не житуха — рай.
Хай горілка, як водиця
Льється через край.

Сонце —
У Кремлі.
Страви —
На столі.
Подивіться, як весілля
Грають на селі!

Не личаки на мужикові,
А добрі чоботи юхтові
Ще й вишиваночка нова.
Ось тільки мова...
Може, й мові
Оці судилися дива?

МУЖИК:

Не гневайся, браток. Не сами
Сюда пришли — нас привезли.
Мол, там на юге, за лесами,
И хлеба вдоваль, и земли.

Не по душе затея эта.
И свадьба мне не по нутру.

НАРЕЧЕНА:

Ну что ты, батя! Есть примета:
Посуду гости бьют к добру.

Ї ж тут билося без ліку.
І сам колгоспний голова
Варнякав отакі слова,
Мов потьмарилось чоловіку.

ГОЛОВА:

Йдемо, звияжно, переможно —
Немов гроза, ідем!
Як перевиховать не можна —
У землю покладаем.

І нам від того, скажем прямо,
За вухом не свербить.

Усіх хохлів до 'дної ями —
Будем, будем бити!..

Меткі кіношники повільно
По колу водять об'єктив.
Лише Христіна божевільна
Виспівує на свій мотив.

ХРИСТЯ:

Пийте, їжте! Пийте, їжте!
Хто упав, того доріжте.
Від синів та від дочок
Тільки жменька кісточок

5

Згасас день. Над степом зорі,
Немов істоти кульові —
Палкі серця, що в непокорі
Горять, не гаснуть, бо живі!
І Космос, виповнений Духом,
Планету, мов дитя, гойда.
І сам Господь чутливим вухом
В цю мить до степу припада.
Мирон це так відчув, неначе
Раптово зупинився час
І повернулося дитяче —
Коли в нічному коні пас.
Тоді він дослухавсь до Бога...
В душі скорбота нароста.
При місяці біля порога
Майструє матері хреста.
О мамо рідна, руки милі!
Як можна після цього жити?
Хто поховав тебе — в могилі
Давно під каменем лежить.

Шукати, де спочила мати,
Водив Мирона дід старий.
Але могили не впізнати,
Хоч цілий цвинтар перерий.
Про неї знають лиш тополі,
Бо в них тече селянська кров...
Мирон підняв хреста — й поволі
По стежці росяній пішов.
Хоч нічка місячна стояла,
Душа прийняти не могла,
Те мертве світло, що лягало
На стріхи мертвого села.
Ти чуєш, мамо? Де ти, де ти?
До тебе син іде на суд...
І ніби з глибини планети
Йому почулося:

— Я тут!

Спiniaвся, слухав — потім знову
Ішов до церкви за село.
І знову чув глибинну мову:

— Я тут — з-під ніг йому гуло.

Він довго йшов. А на світанні,
Коли ще степ у росах спав,
Мирон на скіфському кургані
Знесилений на землю впав.

Губами поворошить слабо —
Кляне вождів усіх держав.
В ногах у кам'яної баби
Дубовий хрест його лежав.
Матусю, де ж тебе шукати —
Серед яких волань і скрут?..
А кам'яна могильна мати
З кургана мовила:

— Я тут!

Я скрізь, де помирають люди.
Я — стогін, що дійшов від них...

Він цілував холодні груди,
 Торкався пальців кам'яних.
 Мов камінь той був заповітом,
 Який прийшов з чужих світів,
 А рідна мати стала світом,
 Що зорями над ним тремтів.
 Зненацька десь над виднокрасм
 Озвалася туга струна.
 Хтось там живий на кобзі грас —
 І степом котиться луна.
 Такої музики від роду
 Не чув Мирон.
 О, хто ж це грав?..
 Немов звучить сама природа —
 То голос неба, сонця, трав.
 Здається він сдиним звуком
 З могили мертвих підійма,
 Щоб край покласти вічним мукам —
 І влади понад ним нема!
 Мирон підвівся, став на ноги.
 Та що це?..
 В іскорках від рос
 Із кобзою ішов до нього
 Не інший хтось,
 А сам Христос.
 Той, хто воскрес, щоб світ тримати,
 Мов кволий, немічний росток, —
 Він був таким, якого мати
 Вернула у святий куток.
 Це ж Він, кому молилась ненька
 За всіх —
 За мертвих і живих.
 І тільки кобза вже старенька —
 Немов з походів січових.

Здавалося б, упасти на коліна
 Повинен був Мирон —
 Та він стояв.
 Не страхом повнилась душа нетлінна —
 Жила в ній бунтом учорашня яв.
 Не та була доба, не та година,
 Щоб дбати про безсмертя у раю.

МИРОН:

Нехай ти Бог а я лише людина,
 Та я за правду бився у бою.
 А де ж вона? Лише пекельні муки —
 Ні краю їм не видно, ні кінця.
 До тебе люди простягають руки,
 А ти підводиш очі до Отця.
 Що дав ти безталанній Україні —
 Яку свободу, благодать яку?
 Шукаємо добра, як голку в сіні,
 А тільки лихо масм на віку.

ХРИСТОС:

Я те даю, чого не вміють взяти.
 Я в мертвий камінь закладав слова,
 Щоб камінь став людиною — й завзято
 Рушав туди, де Всесвіт ожива.
 Він тільки мертвий мінерал без Слова —
 Холодна твердь, а не живе життя.

МИРОН:

Слова, слова! Вони, як та полова —
 Летять кудись без ладу, без пуття.

Ти кажеш нам про вічні блага раю,
Ми ж віримо в осяяння твоє.
Тим часом ненька діток пожирає —
І серце в грудях каменем стас.

ХРИСТОС:

Кажи, тавруй. Я теж творіння Боже,
Бо тільки Син. Та я пізнав Отця.

МИРОН:

Тобі, можливо, й чути це негоже,
Бо мова ж від лукавого оця...

ХРИСТОС:

О, ні! Лукавий заспіва осанну,
Щоб вшанувати п'ятирічку, план.
Тим часом він заради чину й сану
Готовий матір кинути в казан.
Коли бажасш знати — саме в тому
Тяжка біда людська...

Це ж Сатана!

Це вічний опір Духові Святому.
Це — владолюбство,
Велич показна.
І те, що сталося — його робота:
Він перемиг сьогодні на землі.

МИРОН:

Ти — Бог. Та де ж твоя свята турбота
Про душі праведні, діла незлі?
Царює смерть на рідній Україні.
Чим провинилися її сини?

ХРИСТОС:

Діла твого народу є нетлінні,
Бо він — це Я...

МИРОН:

Благаю, поясни.

ХРИСТОС:

Нарід — це Бог.
А люди — це клітини
У тілі вищому, якого ти
Не здатний бачити. Душа дитини
І розум, котрий обриси мети
Наклав на цілу світову безмежність,
Щоб нею дихати...

Такий нарід
Нікого не поставить у залежність,
Батьків не вб'є, не уярмить сиріт.
Згадай: коли вкраїнці брали в рабство
Народи інші? На чийй землі
Розбій чинили?..

Чесну віру в братство
Несли вони на мудрому чолі.
Візьми свій хрест. На ньому Я розп'ятий —
Твого народу славне майбуття.
А той, хто зрікся нас —

Навік проклятий
Порине в морок, в хаос, в небуття.
Візьми свій хрест. Нехай ляга на плечі
Важким ярмом, а ти його носи.
У ньому зойк голодної малечі,
Жіночі передсмертні голоси.

У ньому — віра, віщий поклик Слова,
Твоя корогва, Боже знамено.
У ньому щира українська мова,
Де кожна кома — то святе зерно.

МИРОН:

Я ж комуніст...

ХРИСТОС:

Невже ти не помітив,
Що тільки Бог —
Це справжній комуніст?..
А люди — діти,
Нерозумні діти,
Які шанують слово не за зміст,
А за його звучання ефемерне.
Це слово мертве спритний Сатана
В народі викраде і так поверне,
Що в ньому істини ніхто не зна...
Візьми свій хрест. Неси, як я, Мироне,
Несу цю кобзу —
Запорожців дар...

...І сталося диво:

Вже не Бог на троні —
На камені сидів сліпий кобзар.
І постать кобзаря сивоголова
Вростала в сонце на небеснім тлі.
Володар Думи і володар Слова,
Він був єдиним Богом на землі.

7

Землі масне, родюче тіло
Парус вранці по ярах
А ситі круки знахабніло

Поживи ждуть на яворах.
Іде кобзар, а трохи збоку,
Сльозу ховаючи в очах,
Іде Мирон повільним кроком
З хрестом на схилених плечах.
І не дивуються з них люди —
Всі почорніли від журби:
По Україні всюди, всюди
Хрести, могили та гроби.

Зупиняться біля криниці
Напитись чистої води —
І вже діди та молодіці
Потроху сходяться туди.
Сліпий кобзар на кобзі грас
Та щось мугиче — не співа.
І кожен очі витирає:
Відібрано у них слова.

Жива душа вже не почус
В людському слові доброти:
За всіх тепер отой віщус,
Що заховався у дроти.
В чаду пекельної гесни
Усе пришикло, все мовчить.
І не злічити убісних,
Могил по селах не злічить.

Ані купити, ні продати, —
Як мовив мудрий Іоани.
І сонце не освітить хати:
Три шістки, наче римські дати,
Чадять заховані в туман.

(... Ой, недобра, недобра вість:
Ходить світом пекельний гість —

6 6 6...)

Та все ж старий втішає юних,

Бабуся правнука втіша:
Якщо живі у кобзи струни,
То значить є жива душа.
Іще для нас уродить жито,
Переживем біду гірку.
Зерно вмирас, щоб ожити
У золотому колоску.
Хто не помре, той не воскресне,
Не розпочне життя нове.
Усе, що є одвіку чесне,
Колись в народі оживе...
О Україно чорноброва,
Блакитно-колосковий світ!
На годувальницю-корову
Ти схожа, нене, триста літ.
Така покірنا в тебе вдача,
Що й ледар видоїть тебе,
А потім ця рука ледача
Останнє з ясел загребе.
Та в тебе віра ще не вгасла,
Не вмерла впевненість свята,
Що отакі порожні ясла
Стають колискою Христа...
Ідуть вони по Україні,
Хоча й голодні — не біда.
Вечірнє сонце довгі тіні
Від них на землю відкида.
Та варто нагадати знову,
Що диких піль давно нема,
Що є районна установа,
Яка ніколи не дрима.
І ось уже пітний з натуги,
Чекіст на допит їх веде:
— Ви де взялися, волоцюги?
Цю зірку викопали де?
Все ясно: вбили комісара!

Ні виправдань, ні оборон...
Так почалась в'знична кара —
Сидить у карцері Мирон.
Регоче наглядач схидно,
Обличчя — мов червона мідь.
І лиш Миронові те видно:
Дубовий хрест в кутку стоїть.
Під стінами волого й голо,
Краплини падають згори.
І чує він знайомий голос:
— Я тут.

Я — зек.

Я — номер три.

Стирчать з долонь іржаві цвяхи,
Вінок терновий на чолі.
Але в очах немає страху —
Лише скорбота та жалі.
Ось-ось ці плечі смерть обійме,
Ці кров'ю скроплені уста:
Вже набиває десь обійму
Пекельний антипод Христа.
Ніхто не жде святого чуда
І порятунку теж не жде.
Конверт заклеює Іуда,
Підписує:

НКВД...

Сухар — мов цегла, не розгризти.
Коли ж їх виведуть у двір,
Шепочуться старі марксистки:
— Це ж він прийшов —

біблійний Звір...

А той, у кого серце вкрилось цвіллю,
З трибуни грізний голос підійма:

— Навіщо рани посипали сіллю?
Цього ніколи не було й нема.

Ми нині виробляємо на душу...

О-о, діаграма впевнено росте!

— А чи на душу? —

Запитати мушу, —

І чий, добродію, ви хліб їсте?

Де всі оті, кого ви повбивали,
Хто впав розпухлий у дідівський лан?
Можливо, вже й мерці емігрували
Туди —

За Атлантичний океан?

Вони летіли в невимовнім горі,
Тягнуло трупним духом від землі.
А попід ними в синьому Босфорі
Пливали на Україну кораблі.

То хліб з Канади — від братів по крові.

Та гримнуло з північної імлі:

— Вертайтеся, поки живі-здорові.

Який там голод?

Звідки ви взяли?..

Вони ж незримо в далечінь летіли,
Внизу — вода,
У небесах — зірки.
Летіли душі, трударі без тіла,
Туди, де хліб,
Де Бог,
Де земляки.

Туди, де розум. І туди, де воля.

Туди, де в людях помисли незлі;

Де не юрба, а фермер серед поля

Один, як Бог, чаклує на землі.

І він, земляк, прийняв безсмертні душі —

Дітей, батьків та сивих матерів.

Тепер вони у час дощів і суші

Для тебе хлібець шлють із-за морів.

Не поспішай зернину розмолоти,
Бо в тебе є невиплачений борг.
Збагни слова, які без позолоти
В зернину кожну закладає Бог:

Слухайте, люди, люди!

Далі шляху вам не буде.

Ждіть чи не ждіть дощу —

Далі я вас не пушу.

Хлібом з-за океану

Вам не загоїти рану

Там, де земля вмира.

Думайте!..

Вам пора.

10. II. 1976 р.

ISBN 0-914834-27-4